

**Vývoj vybraných ukazovateľov:
Hrubá domáca spotreba energie, hrubý domáci produkt a energetická náročnosť**

1. Vývoj hrubej domácej spotreby energie

V roku 2002 sa v štatistike energetiky zaviedol pojem hrubá domáca spotreba energie, ktorý nahradil dovtedy používané primárne energetické zdroje (PEZ) a súčasne došlo k metodickým zmenám, ktoré vyplynuli z noriem a požiadaviek Európskej únie a Medzinárodnej energetickej agentúry. Hrubá domáca spotreba energie zahŕňa primárnu produkciu¹ v Slovenskej republike (hnedé uhlie, lignit, ropu, zemný plyn, teplo a elektrinu) a je upravovaná o obnovené produkty, saldo dovozu a vývozu a o čerpanie zo zásob. Zahŕňa aj saldo dovozu a vývozu a čerpanie zo zásob ďalších zdrojov ako: čierne uhlie, koks, hnedouhoľné brikety, nafta, benzíny, ľahké a ťažké vykurovacie oleje, petroleje, koksárenský plyn, vysokopecný plyn a ostatné tuhé, kvapalné a plynné palivá.

Tab. č. 2.1 Vývoj hrubej domácej spotreby energie

Ukazovateľ	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*	2002	2003
Hrubá domáca spotreba (PJ)	755	744	766	780	777	756	761	768	792	791	798

Zdroj: MH SR

PJ – petajoule

*nová metodika

Tab. č. 2.2 Odhad hrubej domácej spotreby energie

Ukazovateľ	2004	2005	2010	2020	2030
Hrubá domáca spotreba (PJ)	806	808	801	836	831

Zdroj: MH SR

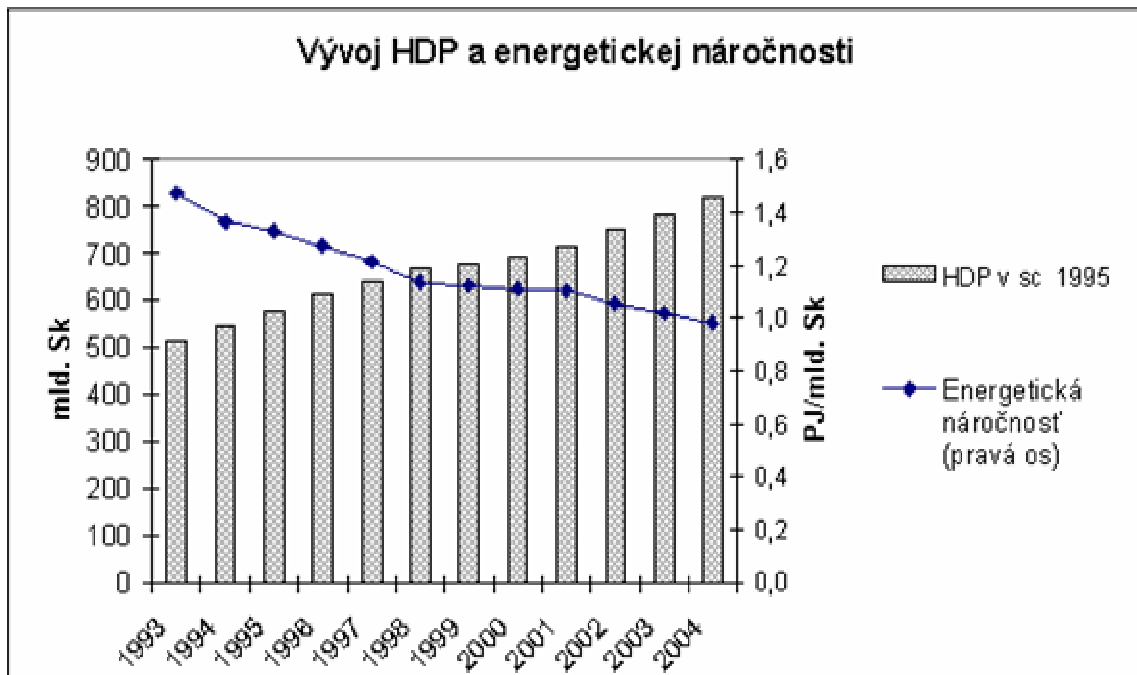
Odhad vývoja hrubej domácej spotreby energie do roku 2030 je založený na jej miernom raste. Pri odhade sa vychádzalo sa z predpokladu, že do roku 2015 bude rýchlejší rast HDP ako je pokles energetickej náročnosti, a po tomto roku sa predpokladá rýchlejšie znižovanie energetickej náročnosti ako bude rast HDP.

2. Vývoj hrubého domáceho produktu a energetickej náročnosti.

Dôležitým hospodárskym ukazovateľom, ktorý slúži aj pre medzinárodné porovnanie je ukazovateľ energetickej náročnosti, ktorý je definovaný ako podiel hrubej domácej spotreby energie a hrubého domáceho produktu.

¹ Primárna produkcia elektriny predstavuje výrobu elektriny najmä z vodných a veterných zdrojov. Primárna produkcia tepla predstavuje výrobu tepla v jadrových elektrárnach a z geotermálnej energie.

Graf 2.1

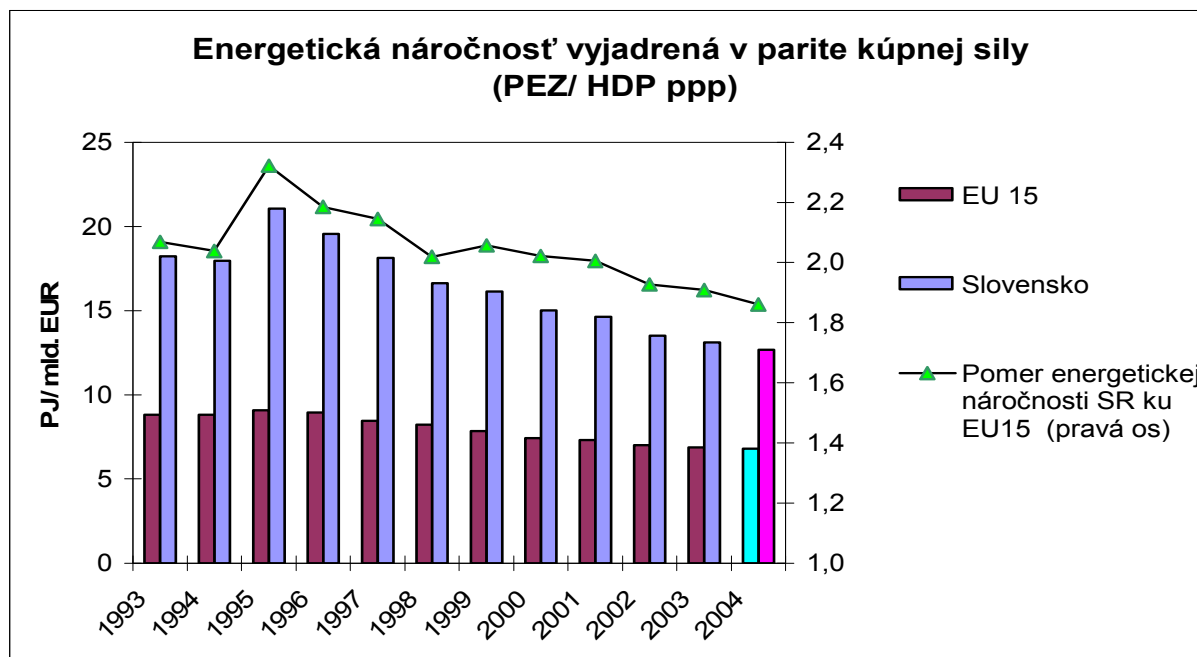
Zdroj: MH SR

V grafe 2.1. je znázornený vývoj HDP v stálych cenách roku 1995 a vývoj energetickej náročnosti z ktorého vyplýva, že rast HDP za minulé obdobie bol sprevádzaný vyrovnanou spotrebou energetických zdrojov. Od roku 1993 dochádza ku každoročnému poklesu energetickej náročnosti o 4% ročne, čo bolo spôsobené najmä rozvojom výroby s vyššou pridanou hodnotou a zavedením úsporných opatrení na strane výroby, ako i na strane spotreby.

Odhadovalo sa, že energetická náročnosť v roku 2004 dosiahne hodnotu približne 1,0 PJ na mld. Sk, čo znamená, že na vytvorenie 1 mld. v stálych cenách bude potrebné spotrebovať 1 PJ energie. Splnenie tohto predpokladu bude zrejmé po spracovaní štatistických údajov za rok 2004 Štatistickým úradom SR. Takýto vývoj poukazuje na postupný prechod našej ekonomiky od energetickej náročnej výroby.

3. Energetická náročnosť vyjadrená v parite kúpnej sily

Graf 2.2

Zdroj: MH SR

Tab. č. 2.3 Pomer energetickej náročnosti SR a EÚ 15

Ukazovateľ	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Pomer energetickej náročnosti Slovenska k EU15	2,07	2,04	2,32	2,18	2,14	2,02	2,06	2,02	2,01	1,93	1,91

Zdroj: MH SR

Pre porovnanie energetickej náročnosti s krajinami EÚ 15 je vhodnejšie používať namiesto HDP vyjadreného v stálych cenách jeho vyjadrenie v parite kúpnej sily. Z grafu 2.2. je vidieť, že aj takto prepočítaná energetická náročnosť má na Slovensku od roku 1995 neustále klesajúcu tendenciu. V roku 1995 bola energetická náročnosť 2,3 krát vyššia ako bol priemer EÚ, pričom v roku 2003 bol tento ukazovateľ len 1,9 krát vyšší. Napriek tomuto pozitívnemu vývoju je dôvodom stále vysokej energetickej náročnosti pretrvávajúci značný podiel priemyslu na tvorbe hrubého domáceho produktu. Pre dosiahnutie energetickej náročnosti EÚ 15 je potrebné ďalšie znižovanie tohto pomeru.

Tab. č. 2.4 Odhad vývoja energetickej náročnosti do roku 2030

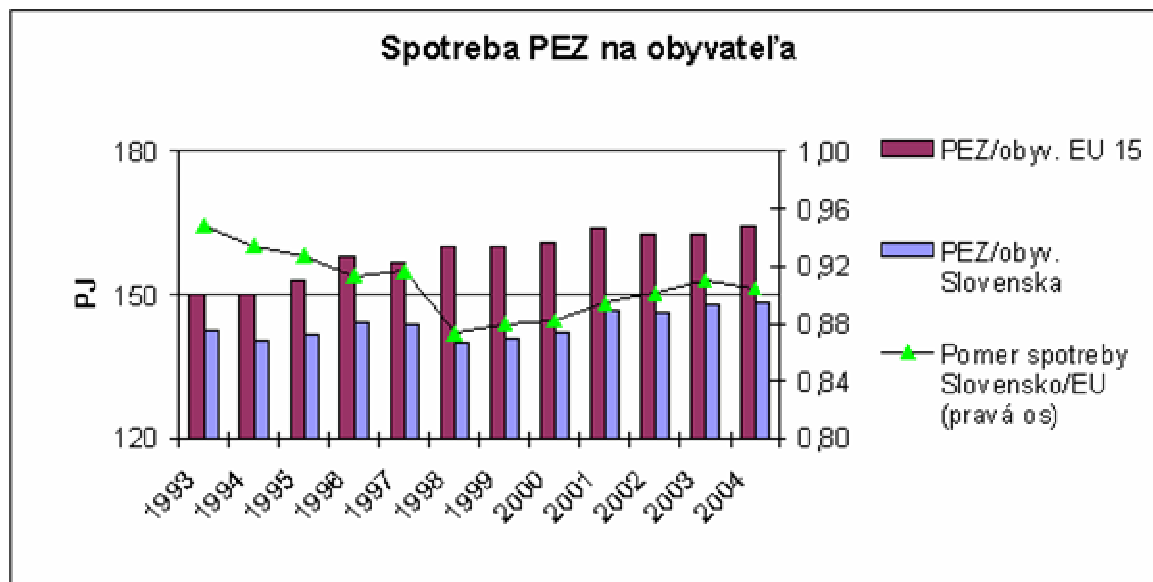
Ukazovateľ	2004	2005	2010	2020	2030
Pomer energetickej náročnosti Slovenska k EU15	1,85	1,80	1,60	1,30	1,10

Zdroj: MH SR

Napriek tomu, že sa predpokladá do roku 2030 ďalší pokles energetickej náročnosti, táto zostane stále vyššia v porovnaní s EÚ 15.

4. Spotreba primárnych energetických zdrojov na obyvateľa od roku 1993 a porovnanie s krajinami EÚ 15.

Graf 2.3

Zdroj: MH SR

Graf 2.3. porovnáva spotrebu PEZ na obyvateľa v Slovenskej republike a v EÚ 15. Spotreba primárnych energetických zdrojov na obyvateľa v SR je stále nižšia ako spotreba v EÚ 15 a dosahuje menej ako 150 PJ na obyvateľa. Hoci v poslednom období zaznamenala mierny nárast v súčasnosti nedosahuje viac ako 90 % priemeru krajín Európskej únie.

Tab. č. 2.5 Konečná spotreba energie

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
KSE - Konečná spotreba energie (PJ)	545	507	512	519	499	500	491	473	461	464	444

Zdroj: MH SR

Z údajov o vývoji konečnej spotreby energie je možné konštatovať, že konečná spotreba energie má každoročne klesajúcu tendenciu. Dôvodom tohto stavu je postupná realizácia úsporných opatrení na strane spotreby.

Tab. č. 2.6 Odhad konečnej spotreby energie

	2004	2005	2010	2020	2030
KSE - Konečná spotreba energie (PJ)	450	455	460	470	480

Zdroj: MH SR

Odhad vývoja konečnej spotreby energie je založený na týchto predpokladoch:

- rast nárokov na spotrebu elektriny z dôvodu začatia výroby v nových výrobných závodoch,
- nárast spotreby elektriny v domácnostiach,
- nárast spotreby palív v doprave,

Pri odhade vývoja konečnej spotreby energie bola braná do úvahy aj realizácia opatrení zameraných na zníženie konečnej spotreby.